

Překladové ekvivalenty a funkce událostních předmětů po slovesech *give* a *make*

Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky

Praha, září 2011

Předložená bakalářská práce Jany Bláhové zkoumá české protějšky a funkce anglických událostních předmětů po slovesech *give/make*. Jedná se o verbonominální konstrukci, která se skládá ze sémanticky prázdného slovesa a událostního předmětu. Jednou z funkcí této konstrukce je děj modifikovat (pomocí pre- i postmodifikace). Tato verbonominální konstrukce však v češtině neexistuje. Cílem práce je zkoumat české překladové ekvivalenty této konstrukce, tj. ověřit, zda tato konstrukce v češtině odpovídá převážně jednomu slovesu; všimnout si vidu českého slovesa, a v neposlední řadě zkoumat použití modifikátorů, které v českých překladech ve většině případů odpovídají příslovečnému určení.

Teoretická část práce (kapitola 2) se věnuje popisu této konstrukce z hlediska formálního a sémantického. Autorka nejdříve předkládá shrnutí značně nejednotné terminologie užívané jak pro celou verbonominální konstrukci s událostním předmětem, tak pro její jednotlivé části (tj. sloveso a předmět). Následně se přiklání k termínům „light verb“ (lehké sloveso) a „expanded predicate“ (rozšířený predikát). Tato dvoučlenná konstrukce, která je ze sémantického hlediska jednou jednotkou, je v dalších kapitolách podrobně popsána. Ukazuje se, že je nutné rozlišovat několik sémantických a strukturních podtypů obou sloves *give* i *make* (kapitoly 2.2.1.1. a 2.2.1.2.). Dále autorka definuje obecně přímý a nepřímý; poté přistupuje k podrobnému popisu událostního předmětu – z hlediska formálního, sémantického a jeho postavení ve větě. Autorka uvádí celkem osm podtypů verbonominální konstrukce s událostním předmětem, z nichž vyčleňuje dva základní typy, které zkoumá v empirické části práce: podstatné jméno ve funkci událostního předmětu musí mít totožný tvar jako odpovídající sloveso (jde v podstatě o konverzi), popř. se liší fonologickými vlastnostmi (změna přízvuku). Z analýzy jsou tak vyloučeny případy, kdy podstatné jméno obsahuje derivační sufix. Dále předkládá výčet událostních předmětů po slovesech *give* a *make*, jak jej uvádí ve své práci J. Algeo. Velmi pozitivně hodnotím poslední podkapitulu teoretické části, kde se autorka věnuje funkcím verbonominální vazby s událostním předmětem. Zde bych snad jen volila jiný termín pro „stylistické“ funkce, pod nímž se skrývá aktuální členění větné a změna významu.

Metodologicky je práce založena na získání 100 příkladů této konstrukce a jejich překladových ekvivalentů získaných pomocí paralelního překladového korpusu Intercorp. Autorka zkoumá jen ty konstrukce, ve kterých se po slovese *give/make* vyskytuje přímý předmět s neurčitým členem (*a*, *an*) a eventuelně předmět nepřímý. Znovu zde shrnuje všechna kritéria, která musí konstrukce splňovat, aby byla zařazena do analýzy. Na závěr metodologické části je stanoveno pět hypotéz, které si autorka klade v rámci analýzy ověřit.

Praktická část (kapitola 3.2) se zabývá vlastní analýzou 100 příkladů. Obě slovesa *give* i *make* jsou analyzována z důvodu přehlednosti samostatně. Konstrukce jsou analyzovány z hlediska kolokace, modifikace a překladových ekvivalentů. Ukazuje se, že sloveso *give* nejčastěji kolokuje s podstatným jménem *look* (vyskytlo se 12x), v 70% případů je událostní předmět modifikován alespoň jedním adjektivem. Co se týče překladových ekvivalentů, většina verbonominálních konstrukcí byla přeložena pomocí jednoho plnovýznamového slovesa (58%), vidu dokonavého (96%) a adjektivní modifikace byla ve většině případů

přeložena příslovcem (57%), jak se očekávalo. Nutno však podotknout, že adjektivum u českého protějšku bylo také poměrně časté (25%).

Sloveso *make* nejčastěji kolokuje s podstatnými jmény *call/exit* a *move* (vyskytla se 4x). Oproti slovesu *give* je u slovesa *make* událostní předmět modifikován alespoň jedním adjektivem daleko méně často, pouze v 50%. V 70% případů byla verbonominální konstrukce s *make* přeložena jedním slovesem. V případě adjektivní modifikace odpovídalo anglické adjektivum v češtině příslovci ve 44%, dále potom adjektivu a předložkové konstrukci. Dále se ukazuje, že zatímco „lehké“ sloveso *give* se vyskytuje převážně v ditranzitivním užití (typu *he made a leap from the balcony*) (70%), u *make* jednoznačně převažuje monotranzitivní užití (typu *she gave him a kiss*) (84%).

Práci lze hodnotit jako velmi zdařilou studii, která popisuje autentické anglické verbonominální konstrukce s událostním předmětem a rejstřík jejich českých překladových ekvivalentů.

Poznámky k jednotlivostem:

s. 18 – př. (31) ... *that would lose him the race*. Jak byste v tomto případě nazvala sémantickou roli nepřímého předmětu, když se nejedná o „benefactive“?

s. 22 – Při popisu funkce verbonominální vazby s událostním předmětem mluvíte o termínech „communicative dynamism“, „thematic“ a „rhematic item“, aniž by byly v práci vysvětleny. Mohla byste tyto termíny blíže popsat?

s. 27 – odstavec o slovesech *have/take* je poněkud nepatříčně zařazen do Metodologie. Bylo by vhodnější zařadit jej do teorie nebo zmínit v poznámce pod čarou.

s. 27 – bod 2. – opravdu zkoumáte jen „deverbal abstract nouns“? Vždyť v případech *give a kiss/push/kick* aj. se jedná o „concrete nouns“

s. 33-4 – na str. 33 zmiňujete, že „*give often collocates with... a pinch / shriek*“. Přitom se vyskytly většinou jen jednou, u *pinch* se zdá, že vůbec – je zařazen v tabulce 5, ale v tabulce 4 se nevyskytuje.

s. 48 – nekorespondují údaje v tabulce a textu – 24 vs. 22%

s. 51 – př. (140) – adverbium „rychle“ rozhodně nemůže být tématem, muselo by být již dříve zmíněno. Jedná se o složku rématu s tím, že jako vlastní réma funguje „zmizeli“ stojící v koncové pozici.

s. 53 – pravděpodobně překlep – nikoli *imperfective aspect*, ale *perfective...*

s. 57 – České resumé by mělo shrnout jak průběh práce tak výsledky analýzy. Autorka v rámci resumé pouze popisuje metody, jakými při psaní práce postupovala.

Chyby v jazyce jsou ojedinělé (v chybějícím členu s. 22 *the following, the verb* a na s. 24 v př. 66)

Závěr: Předložená bakalářská práce Jany Bláhové je pečlivě vypracovaná, teoreticky a materiálově podložená studie přinášející řadu nových poznatků a naznačující směr dalšího výzkumu. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím jako výbornou.

PhDr. Gabriela Brůhová, Ph.D.

V Praze 5.9.2011